

NOVĂȚEANUL

Publicație lunară independentă

ORAȘUL NOVACI ❖ Anul VIII, Numărul 79 ❖ Sâmbătă, 18 Ianuarie 2020 ❖ ISSN 2392 - 6961

24 Ianuarie 1859

„MICA UNIRE”, PRIMUL PAS CĂTRE STATUL NAȚIONAL UNITAR ROMÂN. UNIREA PRINCIPATELOR ROMÂNE SUB DOMNIA LUI ALEXANDRU IOAN CUZA

Ziua de 24 ianuarie a rămas în istoria românilor ca data la care s-a înfăptuit Unirea Principatelor Române în anul 1859, la foarte scurt timp după numirea lui Alexandru Ioan Cuza ca domn al Moldovei și Țării Românești.

Din ziua Unirii Moldovei cu Țara Românească, Mica Unire, fără de care nici Marea Unire din 1918 nu s-ar fi realizat, statul român a intrat în perioada sa modernă prin reformele începute sub domnia lui Alexandru Ioan Cuza și a făcut primul pas important pe calea înfăptuirii statului național unitar român.

Așadar, în fiecare an, în ziua de 24 ianuarie, sărbătorim Unirea. Ideea Unirii Moldovei și a Țării Românești, avansată încă din secolul al XVIII-lea a devenit, după războiul Crimeii (1853 - 1856), o

temă de prim plan a dezbaterii politice, atât în cele două Principate, cât și pe plan internațional. Situația externă se arăta favorabilă; înfrângerea Rusiei și hegemonia politică a Franței ofereau un context prielnic punerii în practică a proiectului, cu atât mai mult cu cât împăratul Napoleon al III-lea, dorea un bastion răsăritean favorabil politicii sale, care să contrabalanseze expansiunea rusească. Deciziile adoptate prin Tratatul de pace de la Paris (1856) prevedeau intrarea Principatelor Române sub garanția colectivă a puterilor europene, revizuirea legilor fundamentale, alegerea Adunărilor ad-hoc care să exprime atitudinea românilor în privința unirii, integrarea în granițele Moldovei a trei județe din sudul Basarabiei (Cahul, Bolgrad, Ismail), trimiterea în Principate a unei Comisii Europene cu misiunea de a propune „bazele viitoarei lor organizări”.

La 22 septembrie 1857 s-a adunat Divanul Ad-hoc al Moldovei, iar la 30 septembrie cel al Țării Românești. În Țara Românească, majoritatea membrilor din Divanul Ad-hoc au spus „Da” pentru Unire, însă în Moldova situația a fost mai controversată. Aici, caimacanul (loctiitor la conducerea Moldovei), Nicolae Vogoride, sprijinit de Imperiul Otoman, care îi promitea domnia dacă Unirea nu se va realiza, a falsificat listele electorale de reprezentare în Divanul Ad-hoc.

Prof. Alina Ramona ȚICU

Pag. 2

170 DE ANI DE LA NAȘTEREA LUI MIHAI EMINESCU

Prof. univ. dr. N. VINȚANU

Un popor și cultura sa pot rezista timpului, în pofida tuturor vicisitudinilor, prin creațiile marilor sale personalități. Pentru români, Mihai Eminescu este o astfel de personalitate, de la a cărui naștere am sărbătorit în acest an, la 15 ianuarie, 170 de ani. Traectoria aprecierii operelor sale a cunoscut urcușuri și coborâșuri, entuziasm, exaltări și blamări. De altfel, așa s-a întâmplat mereu în istorie, cu ceea ce au lăsat urmașilor marii oameni din toate domeniile vieții sociale.

Viața lui Eminescu s-a scurs trepidant într-o perioadă în care România se căuta pe sine, încerca să-și definească identitatea. Era pe atunci o întreagă pleiadă de gânditori care căutau să formuleze răspunsuri la teme ca: de unde venim, cine suntem, ce vrem să fim, încotro putem merge. Surprinzător, tematica acelei epoci era aproape identică cu cea din zilele noastre. M. Eminescu, înzestrat de la natură cu predispoziții ample, cultivate, atât prin studiu, cât și prin experiențe sociale dramatice, va reuși să formuleze poate unul din cel mai profund răspuns privind starea poporului, a nației. Astfel, sub influența gândirii ilustrului său profesor de istorie Aron Pumnul, marele nostru Poet Național va înțelege, desigur la nivelul unui adolescent, că ne tragem dintr-un neam măreț și eroic sau că peste poporul istoric s-au suprapus tot felul de populații care treptat au acaparat bogățiile și funcțiile în stat. Vor fi necesari însă ani de contact direct cu poporul de jos în perioada de pribegie ca sufleur și copist la teatrul lui Iorgu Caragiale și mai apoi ca audient extraordinar la Facultatea de Filozofie și Istorie de la Viena între 1869 și 1872 și mai târziu ca student extraordinar în filozofie la Universitatea din Berlin între 1872 și 1874, pentru a-și forma o vastă cultură prin care să înțeleagă lumea în care trăia.

Caietele de conspecte ale lui Eminescu din perioada studenției arată sânguința și setea de cunoaștere a acestei lumi, a societăților, a curentelor ideologice ale timpului sau a psihicului uman. Desigur, o înrăurire puternică asupra studentului Eminescu au avut-o ideile lui Kant și Schopenhauer, după cum se știe. Aceste idei conțin un oarecare scepticism în aflarea adevărurilor despre lume și om, cum a fost cazul lui Kant sau a doctrinei

pesimiste promovate de Schopenhauer și cercul său de admiratori. Treptat însă, poetul va constata că discuțiile academice nu prea au legătură cu starea poporului român. Aceasta a fost poate și cauza neprezentării la doctoratul de la Berlin și a întoarcerii sale în țară. [Pag. 2](#)

LUCIA SILVIA PODEANU

Pentru tine, Eminescu

*Dacă de citit n-am terminat,
Este pentru că mereu mă-ntorc
Și mă tot mir cum ai aflat
Gândul meu 'nainte de soroc.*

*Măria-Ța, Poetul lumilor ce-au fost
Și-al celor ce-au să vină
Pe toate le-ai rânduie, cu rost,
În versuri picurate
De clopotei de argint,
În mângâieri și șoapte de alint,
În dorurile de pe acest pământ,
În visul de iubire împlinit după moarte,
În zborul printre stele
Și în durerea de a înțelege că, din toate,
În mintea unui om obișnuit,
Încap doar un pic!
Măria, Ța, ne iartă
Că nu înțelegem tot,
Că durerea și chinul
Ți-au însoțit destinul,
Dar lasă-ne din carte-ți să citim
Și trista ta poveste să o știm,
Din cartea cu strămoși și cu eroi,
Pricepem mult mai bine cine suntem noi,
Iar dacă-n carte sunt:
minciuni, trădări, insulte, dezamăgiri,
revolte, ironii,
E ca aminte să ne-aducă
Cine ar trebui să fim!*

*Măria Ța, nepotul meu m-a întregat
De voie-i dai s-o mai citească înc-o dat'
„Citește-o încet, copile, și cu drag,
În ea nu-i doar povestea unui binecuvântat,
Ci e și sufletul întreg
Al unui neam curat!”*

...„MICA UNIRE”...

Urmare din pag. 1

Șansa a făcut însă ca Vogoride să se destăinuie, prin scrisori, fratelui său din Constantinopol, iar corespondența a fost furată și publicată în presa europeană, la Bruxelles.

Descoperirea a iscat scandaluri atât printre români, cât mai ales la nivel european. Marile Puteri au rupt relația cu Imperiul Otoman, au solicitat întâlniri cu împăratul Franței, Napoleon și cu regina Marii Britanii, Victoria, iar falsele alegeri au fost, astfel, anulate. În urma noilor alegeri, toți s-au pronunțat pentru Unirea Principatelor Moldovei și Țării Românești.

În 1858, Convenția de la Paris a stabilit mai multe prevederi referitoare la principatele române, dintre care cea mai semnificativă a fost unirea parțială a principatelor Moldovei și Valahiei sub denumirea „Principatele Unite ale Moldovei și Valahiei”, care rămăneau sub suzeranitatea „Maiestății Sale Sultanul” și sub protecția Marilor Puteri. Unirea propusă aici s-a dovedit a fi mai degrabă una formală, cele două principate urmând să funcționeze separat în mare parte, ca până atunci, cu doar câteva puncte comune: o Comisie Centrală la Focșani, care reprezenta un fel de Parlament mai mic, Înalta Curte de Justiție și Casație și Armata. Capitalele rămăneau aceleași, la București și Iași și se intenționa ca domnitorii să fie diferiți.

În anul următor, în data de 5/17 ianuarie 1859, au fost organizate alegeri la Iași, în Moldova, iar noul domnitor a fost desemnat Alexandru Ioan Cuza. Peste o săptămână, la 12/24 ianuarie 1859, au avut loc alegeri și la București, iar profitând de faptul că Marile Puteri nu specificau clar că Principatele Române nu pot fi conduse de același domnitor, și aici a fost ales tot Alexandru Ioan Cuza. Puse în fața faptului împlinit, Marile Puteri au avut brusc de a face cu două principate conduse de același domnitor.

Marele merit al lui Cuza a fost că a reușit să aducă recunoașterea internațională a Unirii Principatelor Române și, prin reformele sale din toate domeniile, a pus bazele statului român modern. Noua țară a început să se numească România abia după abdicarea lui Cuza, din anul 1866, când a fost adoptată prima constituție internă românească.

În tot acest timp, în care două dintre principatele române au reușit să se unească, Transilvania se afla sub stăpânire austriacă, iar din 1867, sub dominație austro-ungară, până în 1918, când a avut loc Marea Unire de la Alba Iulia.

După 161 de ani de când s-au întâmpnat toate acestea, ZIUA de 24 IANUARIE ne va face din nou să reținem, cel puțin la nivel de poveste, acești câțiva pași făcuți de strămoșii noștri pentru tot ce înseamnă astăzi România.

170 DE ANI DE LA NAȘTEREA LUI MIHAI EMINESCU

Urmare din pag. 1

La revenirea în România, în 1874, va înțelege probabil mult mai profund problemele reale ale țării, ale oamenilor de jos. După ce va funcționa un timp ca profesor suplinitor la Iași, în locul celebrului istoric A.D. Xenopol și mai apoi director la Biblioteca Centrală din Iași, după ce va mânca și pâinea de revizor școlar (inspector) o perioadă, își va regăsi refugiul în presă, mai întâi la Curierul de Iași iar mai apoi la publicația Timpul. Această publicație era una a conservatorilor, care militau pentru păstrarea într-un fel a vechilor rânduieli. De aceea poetul va veni deseori în conflict cu patronii ziarului, din cauza analizelor sale jurnalistice prin care încerca o îmbinare a tradiției, a vechilor rânduieli, cu tendințele de înnoire a societății și a modului de viață al oamenilor. Militantismul lui Eminescu la Timpul a fost, după cum ne spune G. Călinescu, crearea unei vieți de stat naționale, ieșirea din năzuința lentă către progres prin contactul cu civilizația apuseană. De aici ciocnirea sa cu ideologia liberală a aceluși timp, potrivit căreia aceasta voia să îmbrace într-o noapte România în haine ce nu i se potriveau. Parcă am auzit o astfel de cerință și în zilele noastre.

Ideile politice, așa cum iarăși arată G. Călinescu, promovate de Eminescu la Timpul spuneau *că nu vrem să ne întoarcem îndărăt către privilegiile sfărâmate de noi cu însăși mâna noastră, cerem însă stabilirea echilibrului care nu mai există pentru susținerea intereselor vitale ale țării*. Revolta lui Eminescu față de adversarii săi politici am putea spune că a pus degetul pe rană, o rană care, după câte se pare, nici astăzi nu s-a închis. Astfel, marele poet va spune că *cei din clasa superpusă caută pe calea statului să câștige*

averi și onoruri, pe când statul nu este nicăieri altceva decât organizarea simplă a muncii oamenilor.

Cu toate acestea, articolele sale jurnalistice nu l-au consacrat în domeniu, ci doar excelențele sale creații în arta poetică, l-au înălțat pe culmi nebănuite. De aceea, mulți oameni de cultură din generațiile care au urmat după moartea dramatică a poetului în 1889, l-au văzut și îl văd și azi doar ca maestru al rimelor. Aici ar fi de adăugat că la români multe secole cunoașterea în cele mai adânci zone, pare a se fi făcut cu ajutorul artei, al imaginarului. Dacă ne amintim de basmul *Tinerete fără bătrânețe și viață fără de moarte*, creatorul anonim ne spune cam ceea ce ne spun astronomii și filosofii azi, cum că și moartea are moarte, totul fiind o veșnică devenire.

Poezia eminesciană nu a fost însă creată doar pentru a încânta sufletul, a ne face să intrăm în eresurile lumilor sensibile. Aceasta pare a fi ordonată ca o poezie de dor în diferitele ipostaze ale acestuia: dor de locul natal, dor de țară, de iubită, de natură, de susurul izvoarelor, de freamătul codrului, dor de mamă, de înțelesul basmului cu luceferi – unde vremea caută în zadar din goluri a se naște, dor de puritatea dragostei, a limbii sfinte și înțelepte a bătrânelor cazanii și în sfârșit, dor de moarte, de liniște, de revenire la stările fundamentale ale lumii.

Prin ipostaza poeziei eminesciene ca fiind una orientată pe axa eternă a românilor, dorul, descoperim valoarea oarecum ascunsă dar inestimabilă a sufletului românesc, a civilizației care vrea să se înnoiască, dar nu prin renunțarea la sine. Este poate învățătura cea mai înaltă pe care ar trebui să o înțelegem azi, la 170 de ani de nașterea marelui poet.

MIHAI EMINESCU

Timpul trece cu o rapiditate pe care omul încă nu a reușit să o înțeleagă; ceea ce este cert însă e faptul că s-a obișnuit cu cele trei momente în jurul cărora viața lui se învârte. Trecut, prezent și viitor sunt tot ce avem și în același timp sunt nimic. Încă sperăm ca tehnologia să evolueze până într-acolo încât să ne păstreze tineretea veșnică sau, cum a zis și Eminescu „tinerete fără bătrânețe și viață fără de moarte”. Și cu toate acestea, eternitatea rămâne chiar și pentru secolul XXI un subiect tabu, demn de S.F. Mihai Eminescu este geniul român care sparge barierele uitării păstrându-și vie prezența de zeci și zeci de ani. Astăzi, 15 ianuarie, la fel ca și ieri și la fel ca și mâine, el este la fel de viu sau chiar mai viu decât a fost vreodată. Suflet (chinuit) prizonier al dragostei și geniu neînțeles, poetul rămâne o enigmă din care eternitatea și-a făcut casă, prezentându-l ca un rezultat pur al universului, în ciuda științei de atunci.

Plămădit din țărâna satului tradițional românesc, Eminescu rămâne iubitorul de natură, de folclor și de filozofie. Și iubind atât de mult neînțelesul, ajunge să facă parte din el, transformându-și existența într-un zbcium din care storce un izvor de inspirație infinită.

Iubirea pentru celebra Veronica Micle face din operele sale adevărate cânturi închinare dragostei; nimeni până acum nu a fost atât de preocupat să dea un sens mai profund și mai realist acestui sentiment. Și astfel, prin operele sale el rămâne captiv între prezent și viitor, nereușind niciodată cu adevărat să-și găsească liniștea.

Celebrul poem „Lucașul”, la fel ca multe creații ale sale, nu reprezintă altceva decât transpunerea în versuri a propriei vieți neînțelese care caută atenția și afecțiunea. În cele din urmă, Lucașul se dovedește a fi însuși eul liric care mărturisește „ci eu în lumea mea mă simt/ Nemuritor și rece”, considerându-se un neintegru în universul mediocru în care este condamnat să trăiască. Căutând să se integreze printre cei care-i sunt inferiori, el caută vina pentru faptul că, deși vorbește aceeași limbă cu cei din jurul său, nu reușește să se facă înțeles în totalitate. Singura care-l face să se simtă unic este iubirea, Veronica, femeia căreia îi dedică nu doar nenumărate versuri, ci întreaga viață.

Călinescu îl numește „poetul nepereche a cărui operă învinge timpul”, considerându-l nu doar un culegător de folclor, ci un însetat de creație care reușește să îmbine

romantismul cu filozofia, realul cu irealul, dorința cu neputința și viața cu moartea.

Pe numele său real, Mihail Eminovici, reușește să se sustragă din banalitate prin supradoza de umanitate și prin intensitatea cu care trăiește fiecare sentiment. Pentru el natura e casă, familie, liniște, contemplare și regăsire, preferând în nenumărate nopți să adoarmă în pădure, lângă râu, mărturisind (că-i place) „s-aud cum sună apa-ncețișor”.

În timpul vieții cochetează cu politica, făcându-și numeroși adversari, însă acest lucru nu-l schimbă ca persoană, rămânând același Eminovici, modest, pe care Creangă îl îndeamnă să-și publice poeziile. Patriotismul său este prezentat în (opere) câteva poezii precum: „Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie”, „Doină”, sau „La arme”.

Atât pentru literatura română, cât și pentru întregul univers, geniul eminescian rămâne inegalabil și mereu viu.

ANDREEA – MARIA GHEORGHE
Elevă Liceul Teoretic Novaci

Dorul de tine

„Ce frumos era în crânguri!”
Când singur cutreierai
Bătut de-ale tale gânduri
Durerea îți alinai.

„Iar te-ai cufundat în stele”
Printre ele strălucești,
Iacrimele sorți-s grele
Iar codrului îi lipsești.

„Se întrebă trist izvorul”:
- Astăzi unde ai plecat?
Păsările îți duc dorul
Cântecul lor a încetat.

„Și te-ai dus, dulce minune”
Te-ai pierdut în neguri reci
Amintirea ta apune
Sufletele noastre-s seci.

„Luna-n noaptea cea de vară”
Luminează mai puțin.
Zămbetul îi stă să piară
Dorul de tine e chin...

NARCISA – NICOLETA PICU
*Elevă, clasa a XI-a,
Liceul Teoretic Novaci*

Un novăcean de mare valoare Prof. univ. dr. inginer, BOCÎ SEVASTIAN LIVIU

Într-unul din numerele publicației „Novăceanul” l-am prezentat pe prof. univ. dr. ing. Bocîi Sevastian Liviu, născut la 1 martie 1965 în fosta comună Pociovaliștea, azi orașul Novaci, absolvent al Liceului Teoretic Novaci (promoția 1983) și al Facultății de Inginerie Mecanică din cadrul Universității Politehnica Timișoara (1984 – 1989).

Din 24.03.2003 este profesor universitar la Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad.

A urmat cursuri de specializare în 1993, curs predoctoral și 1999 – curs postdoctoral, ca Profesor Visitante la Universitatea Bilbao, Spania.

A predat apoi cursuri de formare, master, doctorat la Institutul de Studii Superioare din Monterey, Campus Ciudad de Mexico (2014) și la Universitatea Politehnica din Puebla, Mexic (2015). În 2017 a participat la Bogota, Columbia, la schimbul de experiență dintre Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad și Universidad Colegio Mayor de Cundinamarca, Bogota.

La început de nou an, 2020, am vrut să aflu ce mai face Domnul prof. univ. dr. ing. Liviu Sevastian Bocîi. Iată răspunsul dumnealui la rugămintea mea:

Așa cum v-am spus în convorbirea telefonică, anul 2019 a fost, pentru mine, destul de bogat în evenimente care au avut, au și vor avea un rol important în evoluția mea profesională și de ce nu, personală. Două dintre aceste evenimente vi le prezenta pe scurt.

1. În luna septembrie a acestui an (16.09 – 20.09.2019) am participat ca invitat special la 1 Feria de Internalización Académica Unicolmayor – Red SUE Distrito Capital – Red Riuc 2019 (primul târg de internalizare academică), eveniment organizat de Universidad Colegio Mayor de Cundinamarca, Bogota, Columbia.

În cadrul acestui târg am susținut 3 conferințe pe teme legate de internaționalizarea învățământului universitar (programe de mobilitate pentru studenți, cadre didactice și personal administrativ (cum ar fi Erasmus+Non UE), structura învățământului superior european după semnarea la 19 iulie 1999 a Declarației de la Bologna, modalități și programe pentru desfășurarea cercetării științifice în comun Europa – America Latină etc. În attachment vă trimit câteva fotografii de la acest eveniment.

2. În data de 16 decembrie 2019 am susținut teza de abilitare cu titlul: „Cercetări privind determinarea, corelarea și optimizarea parametrilor sistemelor de frânare în vederea exploatarea industriale a vehiculelor feroviare de mare viteză, în cadrul Școlii

Doctorale a Universității din Petroșani. Acest eveniment din viața mea îmi dă posibilitatea de a conduce teze de doctorat în domeniul fundamental – Științe Inginerești, domeniul de doctorat – Inginerie Industrială. Și de la acest eveniment vă trimit câteva poze.

Vă mulțumesc pentru interesul Dv. de a prezenta în paginile publicației „Novăceanul” oameni din Novaci, dar care trăiesc acolo unde i-a dus destinul. Vă asigur că, în Arad sau departe de țară, gândul meu zboară destul de des spre localitatea unde am văzut lumina zilei, spre locurile și novăcenii mei care mi-au rămas pentru totdeauna în inimă și suflet.

Și fiindcă am trecut de curând pragul Noului An, 2020, urez din toată inima tuturor novăcenilor, multă sănătate, prosperitate și împliniri.

LA MULȚI ANI!

Aceleași urări și gânduri frumoase pentru Dv., pentru cei dragi Dv., din partea mea și a tuturor novăcenilor, cât și a redacției publicației „Novăceanul”.

A consemnat, Constantin DĂRVĂREANU

Știați că...

* Primul brad care a fost împodobit în România a fost la curtea regelui Carol I, în anul 1866, odată cu sosirea dinastiei Hohenzollern în Țările Române? Obiceiul a fost preluat de boierimea bucureșteană a vremii, astfel că, începând din acel an, bradul împodobit a

devenit unul dintre cele mai importante simboluri ale Crăciunului, inclusiv în casele românești.

* Primul brad împodobit vreodată a fost în anul 1510, în Letonia? Zece ani mai târziu, în 1521, prințesa Helene de Meklenburg aduce tradiția în Franța, după ce s-a căsătorit cu ducele de Orleans. Ulterior acestei

date, bradul de Crăciun se răspândește în toată Europa.

Abia în anul 1605 bradul împodobit a fost expus într-o piață publică. Acest lucru s-a întâmplat la Strasbourg, iar în pom au fost agățate mere roșii și dulciuri. În 1611, la Breslau, Polonia, ducesa Dorothea Sybille von Schlesien împodobește primul brad așa cum îl cunoaștem noi astăzi.

În Statele Unite ale Americii, tradiția ajunge la începutul anilor 1800, odată cu imigranții germani stabiliți în

Pennsylvania, însă împodobirea bradului a fost legalizată pentru prima dată în 1836, în statul Alabama.

Brazii de Crăciun au devenit foarte populari mai ales după inventarea instalației electrice. În 1895, președintele Statelor Unite ale Americii, Grover Cleveland, a decorat bradul de la Casa Albă cu becuri colorate, iar această idee s-a răspândit rapid în toată țara.

Ambasador, Valeriu TUDOR

Sursă: Cercul de Istorie Contemporană Românească

Gânduri de Ziua Culturii Naționale

De vreo 10 ani, la 15 ianuarie se sărbătorește Ziua Culturii Naționale. Inițiativa este una meritorie și încearcă să ne aducă aminte că locuitorii de pe meleagurile carpato-dunăreano-pontice posedă o zestre culturală formidabilă. Cu acest prilej au loc multiple activități specifice: conferințe, evocări ale vieții unor mari personalități, concerte, vernisaje de expoziții, vizite colective la muzee etc. Un rol de seamă în desfășurarea evenimentelor la care participă sute de mii de oameni îl au, firește, instituțiile de cultură: școlile, bibliotecile, teatrele, filarmonicile, muzeele, asociațiile de creatori etc. Ceea ce se poate însă observa este faptul că manifestările acestea culturale se referă la creații și creatori din trecut și mai deloc din prezent. De aici, credem că se ridică întrebarea: Mai avem azi o cultură națională?

Un răspuns ce poate fi dat, așa mai rapid, este că și da și nu. Da – pentru că poporul român nu poate renunța la zestrea lăsată de înaintașii noștri. Aceasta este cuprinsă în tot ceea ce facem, în modul în care gândim sau ne-am format ca oameni. Aproape nu a fost om în țara asta care în vremea școlarizării de acum 40-50 de ani să nu fi învățat cu drag o poezie de Eminescu, Alecsandri, Șt. O Iosif sau Coșbuc, să nu se mândrească atunci când venea vorba despre C. Brâncuși, A. Vlaicu sau de eroismul ostașilor români la Plevna, Mărășești sau Oituz.

Azi, însă, lucrurile s-au schimbat mult. Invațiile agresive ale culturilor străine, în special ale celor din Vest, asupra vieții, muncii, gândirii sau tradițiilor noastre, încet-încet pune în umbră zestrea noastră culturală, valorile specifice poporului român. O astfel de stare se întâmplă nu doar în cazul nostru, ci al tuturor popoarelor mai mici sau chiar mijlocii, care și ele trec printr-o astfel de traumă. Când spun aceasta mă gândesc la insistența cu care unele mijloace de comunicare în masă încearcă să ne impună „idoli” străini în muzică, arte plastice, cinematografie, în gândirea științifică sau filozofică. Poate cel mai dureros este că toate acestea se

întâmplă cu sprijinul larg al unor autorități care își zic naționale și al unor conducători politici care au în spate partide care și ele își zic naționale.

În argumentarea ideii că nu mai prea avem o cultură națională, am putea aduce mai întâi pocirea limbii române. Rămâi crucit când, aflându-te într-un supermarket bucureștean, nu mai înțelegi aproape nimic din inscripțiile de pe aici, dacă nu silabisești puțin limba lui Shakespeare. În jur, vezi scris „dinner”, „five o'clock”, „Starbucks”, „Tom Tailor”, „Mc Donald's” și multe altele. Cuvântul frizer a fost înlocuit cu stylist, frizerie cu „barber shop”, farduri cu „make-up”, vânzător cu „sales-manager”, până la câteva sute de denumiri. La întâlnire se zice „summit” sau „date”, după caz. Auzi, vezi și te crucești. Apoi te întrebi cu durere în suflet dacă nu i-a sunat ceasul limbii noastre străvechi, despre care se spune cu argumente solide că ar fi fost, într-un fel, mama limbii latine.

De ce ne-am oprit mai mult asupra limbii române? Pentru că orice cultură, după cum se știe, este un ansamblu de creații, de descoperiri și se exprimă printr-un sistem de semne, simboluri, care au anumite semnificații. De-a lungul istoriei zbuciumate a poporului român, toți cotropitorii s-au străduit din răpuzeri să ne distrugă limba veche și înțeleaptă, cum zicea M. Eminescu. Așa se face că au încercat ca aceasta să fie turcită, grecizată sau împănată cu expresii țigănești, pe ici pe colea, dar nu au putut să o distrugă. Azi, însă, cred că se dă un asalt general asupra acestei valori culturale românești fundamentale. Mai ales că la o parte din noile generații se observă un apetit pentru occidentalizarea limbii române, pe care uneori, nici nu o mai prea înțelegi. Desigur, o limbă vorbită de o anumită populație evoluează, împrumută expresii de la alte limbi și civilizații, dar aceasta nu îi afectează fondul ei de bază, structura fundamentală a semnelor și semnificațiilor.

Pe de altă parte, când zici cultură națională, zici că e vorba de toate creațiile produse de un popor devenit națiune,

adică organizat ca stat. Azi aici sunt, însă, mai multe probleme. Intrând în UE, ni s-a spus și ni se spune că ar trebui să renunțăm la pretenția de a mai fi națiune liberă și independentă. Ba chiar un așa zis analist politic spunea la televizor că nu ar mai fi rentabil să fii stat independent sau să cultivi patriotismul. Nu știu ce cărți o fi citit acest personaj, dar prin spusele sale anulează dintr-un foc o întreagă istorie de mii de ani, și anume că oamenii, grupurile umane au dorit și chiar au murit pentru a fi liberi și societatea lor independentă.

Problema de mai sus ridică întrebarea dacă din cultura națională fac sau nu parte valorile politice, juridice și morale sau numai cele estetice, frumos, sublim, liric, comic, eroic etc. Toate dicționarele ne spun că da, pentru că prin cultură se înțelege, cum mai spuneam, toate creațiile materiale și spirituale ale unui popor devenit națiune, adică organizat ca stat. Or, un stat nu este stat în conținutul conceptului, dacă nu este independent și suveran, ci doar o provincie a cuiva, de exemplu a unui imperiu european, chiar dacă și-ar păstra vechea denumire. Prin urmare, la 15 ianuarie sărbătorim nu doar pe Eminescu, Goga, Brâncuși sau Vuia, ci și pe milioanele de eroi anonimi ai istoriei noastre, care ne-au lăsat ideea de libertate, dreptate, adevăr sau cinste și corectitudine. Sărbătorim, de asemenea, Învățăturile lui Zamolxe, care spunea că ceea ce nu îți place, altuia nu-i face sau să fii blând cu oamenii de lângă tine.

15 ianuarie ar trebui să fie și sărbătoarea costumelor noastre naționale, care, prin semnele și simbolurile pe care le conțin, cuprind mesaje de importanță majoră pentru viața omului: numai împreună vom reuși; totul se datorează cerului și pământului; viața omului este o călătorie, mai lungă sau mai scurtă, prin care descoperă tainele lumii etc. Poate, cândva, toate cele de mai sus și multe altele vor fi evocate cu prilejul Zilei Culturii noastre Naționale.

DIN ISTORIA PĂSTORITULUI

Începuturile păstoritului se pierd în negura timpului și ar putea fi socotite încă din epoca de piatră, fiindcă omul a avut dintotdeauna nevoie de hrană. Dacă la începuturi s-a hrănit din vânatul viețuitoarelor sălbatice ori din peștele râurilor, cu timpul, a trecut la domesticirea animalelor și la îmbunătățirea rasei acestora.

Creșterea animalelor, în special a oilor rămâne principala și cea mai veche îndeletnicire a oamenilor din toate timpurile. Dacă la începuturi omul creștea animale după nevoile lui, cu timpul această necesitate s-a transformat într-unul dintre cele mai favorabile mijloace de progres.

Inițial, omul creștea animale acolo unde avea posibilitatea, nu existau restricții, terenurile fiind proprietate comună. Cu timpul, omul a început să ocupe un anumit teritoriu, a apărut noțiunea de proprietate. Unii cu puteri sporite au acaparat suprafețe mai mari de terenuri, apărând moșia, ca formă de proprietate.

Creșterea animalelor, în special a oilor, păstoritul, a devenit un fenomen de masă, iar prin creșterea numărului de animale a apărut fenomenul transhumanței, adică al căutării unor noi locuri de păstorit, de hrană pentru animale. Dacă mai încoace păstoritul se făcea pe moșia satului, transhumanța i-a

rânduit pe păstori să meargă vara cu oile în munți, iar către sezonul rece să coboare în vale. Creșterea continuă a numărului de animale a dus și la căutarea unor noi zone de păstorit. Așa au ajuns mărginenii sibiieni să treacă munții cu oile în ținuturile noastre. La începuturi, în căutare de hrană pentru animale, iar mai târziu, din motive de ordin social și politic.

Cu sute de ani în urmă, pentru a-și salva credința ortodoxă și a scăpa de biruri, din cauza taxelor foarte mari impuse de stăpânirea austro-ungară, mărginenii sibiieni, ungurenii, au luat calea munților. Acolo unde au venit și stabilit de peste munți, din Mărginimea Sibiului, ținuturile Albei și Hunedoarei s-au conturat numeroase nuclee de așezări cu imigranți transilvăneni. Majoritatea celor care au emigrat s-au ocupat cu păstoritul, alții s-au îndreptat spre activități negustorești și chiar prelucrarea lemnului.

Cei care au emigrat au folosit potecile alpine, cărările ascunse prin munți, Vămile cucului, fiindcă

autoritățile austro-ungare încercau prin toate mijloacele să-i țină sub stăpânire. Numai în Plaiul Novaci erau cunoscute vreo 7 poteci. Așa s-a ajuns la înființarea unităților grănicerești de frontieră care să zădărnicească emigrările românilor mărgineni în ținuturile noastre.

Între 1872 – 1877, a funcționat un Batalion de dorobanți și a fost dislocată o companie grănicerească la Novaci. La Novaci a funcționat Compania 2 pază, cu 4 plutoane pentru paza frontierei. Până la 15 aprilie 1915, efectivele Regimentului I Grăniceri au fost plasate la mai multe trecători, între care și Novaci.

Cu toate restricțiile impuse, tot mai mulți mărginenii sibiieni, dar și de prin ținuturile Albei și Hunedoarei, folosindu-se de potecile munților, au ajuns în sudul Carpaților Meridionali prin vestitele Vămi ale cucului, cărările ascunse din munți. Primele nuclee s-au înfiripat pe culmile munților, treptat coborând în văi. Cei care au trecut munții și s-au stabilit la Novaci, Vaideeni, Băbeni, Corbi-Argeș, Polovragi, Baia de Fier, Crasna, au păstrat cel mai bine specificul transilvan al Mărginimii Sibiului.

Se consideră că satele Novaci-Străini și Vaideeni au fost înființate de către poienari și jinari. De altfel, pe plaiurile Gorjului și Vălcii s-au stabilit sute de familii în căutarea unui mod de viață asemănător celui practicat în satele de origine. Cei care au venit în aceste zone, în special la Novaci și Vaideeni, și-au păstrat ocupațiile, tradițiile, obiceiurile și portul aproape intact.

Marele geograf francez, Emmanuele de Martone, făcând cercetări în munții noștri, scria la 1900, impresionat de bogăția vieții umane ce se desfășura vara în Carpații Meridionali:

„Duminicile când timpul e frumos, numai ce vezi ciobanii cu cojocul cel bun și cu chimirul cel mai frumos, mergând în ceată din stână în stână și încingând câte o horă cu băcițele, la cântecul unuia din fluiet. Iar în serile dinspre toamnă se strâng împrejurul focului... și cântă până la miezul nopții”.

Constantin DĂRVĂREANU

1 IANUARIE 2020

Precum nu știm care-i a vântului cale și cum se întocmesc oasele pruncului în pântecul mamei sale, la fel și noi, n-avem de unde ști, câte pe drumul vieții noastre în acest an se vor ivi. Dacă e pace sau război, n-avem de unde ști nici unul dintre noi. Dacă primăvara va fi ploioasă sau poate vara secetoasă, nu poate răspunde nimeni la această întrebare, precum nici de când se învârte pământul după soare. Nu poate cunoaște nici un pământean câte se vor petrece în acest an. Nu știm câți oameni pe lume vor veni și nici câți o vor părăsi. Nu este al nostru a ști vremurile, nici ce aduce ceasul, dar îl rugăm pe Cel ce ne-a creat să ne însoțească la tot pasul. Ni se cuvine să-l rugăm pe Creator să ne întindă o mână de ajutor, să ne dăruiască zile fericite, puteri de muncă sporite, să ne dăruiască sănătate, să

putem învinge ale vieții greutăți nenumărate. Să-l mai rugăm pe Tatăl Cel ceresc să ne învețe să spunem, Doamne, îți mulțumesc, și să alunge cu a Lui putere din inimile noastre lăcomia de avere, să deschidă ochii minții celor care au frâiele țării și-ale lumii în mână să priceapă odată că oricine am fi, ne întorcem după o vreme în țărână.

Să-l rugăm pe Dumnezeu să ne poarte pașii pe dreapta cărare, să alunge de la noi orice formă de dezmăț și de desfrânare. Dacă România este a Maicii Domnului grădină, să dăruiască românului hărnicie de albină, și când facem permanent rugăciune, să-i cerem ca Solomon înțelepciune. Doamne, te rugăm cu boli fără de leac să nu ne bați, pântecelor noastre Doamne, pune saț, nu-ți întoarce fața de la noi, că ne tăvălim într-al păcatelor noroi.

Doamne, care din țărână ne-ai zidit, rânduieste în acest an în care am pășit, ploii la vreme, sămânța semănătorului să încolțească și căldură ca cele încredințate pământului să crească. Poruncește apelor din matcă să nu iese afară, poruncește pământului sămânță bună să răsară, îndeamnă omul ca apele să nu le polueze, dăruiește-i îndemn ca munții ce i-a defrișat îndată să-i planteze, în temnițele iadului leagă-l pe satan care pe om îndeamnă să distrugă totul pentru al său fiu numit Ian. Doamne, sunt convins că toate tu le știi, te rog dezleagă în lume piedică de la picioarele enoriașilor acestei parohii, să vină să-ți mulțumească pentru toate, să se trezească din noaptea de păcate. Doamne, te rog, în anul în care am intrat, în ogorul inimii pociovăliștenilor bagă tractorul credinței la arat fiindcă au crescut buruieni

ca lenea, tutunul, tatuajul, cerșetoria și o pârlăogă-i România.

Doamne, dragostea Ta, într-una o cerșesc, dăruiește celor pe care mi i-ai încredințat să-i păstoresc, sănătate, puna să le fie plină cu bani, dar nu le împuțina numărul de ani. Când vor veni la Tine să fie sătui de zile și de toate, dar să-și aducă aminte și de moarte.

Părinte, drag, tu care știi câte ne sunt de trebuință, să fie toate în acest an după a Ta voință. Îngăduiește-mi la început de an, când sărbătorim pe Sfântul Vasile, să urez tuturor lungime de zile, prosperitate materială și spirituală, să aibă și prieteni și dușmani, dar mai ales, un călduros și un sincer LA MULȚI ANI!

Preot Paroh, CORNEL POPESCU
Parohia Pociovaliștea

COLINDE ȘI COLINDĂTORI

Ideea articolului de față mi-a venit cu prilejul participării la Sfânta Sărbătoare a Nașterii Mântuitorului Iisus Hristos de la Biserica „Sf. Ioan Botezătorul” din Novaci-Centru, păstorită de către preoții Ion Coconețu și Valentin Lăcătușu.

În cele ce urmează, nu mă voi referi la slujba propriu-zisă, de mare vestire a Nașterii Mântuitorului Iisus Hristos ce umple de bucurie cerul și pământul, slujbă oficiată cu mare har de către cei doi preoți, așa cum îi știm mereu, ci la momentul final care m-a captivat în totalitate. Am fost cucerit de frumusețea melodiilor și a calității interpretării colindelor tradiționale de către grupul de colindători condus de tinerii Marcel Spafiu și Cătălin Pilea, a cărui înființare nu a venit din exterior, fiind o creație țâșnită din tradiția ce s-a plasmuit în etnogeneza.

Colindatul este un ritual care anunță în comunitatea creștină sărbătorirea unui eveniment suprem, al iconomiei divine, în cazul de față miracolul Nașterii lui Hristos, elogiarea „darului sfânt al vieții”. Colindătorii sunt purtătorii unor mesaje încredințate de Domnul: „Iată Eu sunt cu voi în toate zilele până la sfârșitul veacului” (Matei 28, 20).

Frumusețea cântărilor de Crăciun ale grupului de colindători ne-a purtat în lumea cerească, ne-a dezvăluit taina plasmuirii noastre în etnogeneza. Ca oricare dintre participanții la Sfânta Slujbă a Nașterii Domnului Iisus Hristos, am primit colindele cu fericirea întruchipată în idealurile sfinte ale existenței noastre. Strălucirea colindelor își are izvorul de lumină al Sfintei Liturghii. Mai presus de simpla cântare, colindele au fost o desfășurare liturgică, viață din lucrarea și viața Mântuitorului Iisus Hristos, o îndreptare a omului către înălțimile albe ale Împărăției cerești. O adevărată comoară a „poeziei” și muzicii românești tradiționale, dovezi nemuritoare ale plasmuirii noastre etnice.

Grupul de colindători invitat de către Pr. Paroh Coconețu Ion, în zi de mare sărbătoare creștină, a transmis acea vibrație cerească, șansa unei posibile regenerări în ordinea vieții noastre sufletești, o regenerare a vieții satului, a neamului românesc. Înființarea grupului constituie o reală întoarcere la rădăcinile existenței, un autentic mijloc terapeutic. Nimeni nu a forțat înființarea grupului, nu au intervenit interese în înființarea lui; totul s-a făcut din dorința de salvare și întoarcere la rădăcinile existenței de redare a conștiinței misionare a obiceiului colindatului. Inițiativa înființării acestui grup alcătuit din 11 fete și doi băieți mi se pare o idee excepțională. Este o inițiativă ce continuă cursul valorilor ancestrale, de păstrare nealterată a acestor valori. Cu atât mai mult cu cât, în ultimii ani, am văzut destul de rar sau deloc câte un grup de colindători cu Steaua. Dispariția colindătorilor cu Steaua prin care se vestește Nașterea Mântuitorului Iisus Hristos este un moment care ne amintește de trecut, de timpul în care sărbătoream pe Moș Gerilă și nu pe Moș Crăciun, de perioada în care omul trebuia îndepărtat de biserică. Am cunoscut perioada discreditării spiritului acestui neam care iată, a răzbit prin viforita vremii, redând comunității moștenirea cântărilor divine de dezvăluire a lumii cerești.

Remarcabil faptul că în școli există o reală preocupare pentru promovarea colindelor; aproape că nu există clasă, ca să nu mai vorbim școală, grădiniță care să nu pregătească și să nu

prezinte programe de colinde sau să meargă în colindat. În zilele noastre, în obiceiul colindatului au pătruns însă și o seamă de practici neavenite, prin care se încalcă ordinea divină a existenței inaugurată de Hristos. Au apărut grupuri de colindători care urmăresc doar câștigul. Se opresc pe stradă în fața ta și încep să cânte, orice și oricum, îmbrăcați în haine pestrițe sau veniți din cine știe ce colț al țării, cu obiceiuri care nu se practică la noi.

Se practică prea mult colindatul persoanelor cu funcții de răspundere, de prea multe grupuri, de regulă cam cu aceleași cântece, indiferent de calitatea acestora, dar cu dorința de a ieși în față. Sigur, este bine că se colindă, dar colinda care este un ritual suprem a dispărut din casele oamenilor, nu neapărat „a boierilor mari”, ci și „a plugarilor”, locuri în care se putea transmite acea vibrație cerească tuturor.

Locul ales de grupul de colindători condus de Marcel Spafiu și Cătălin Pilea, de Sfintele Sărbători ale Crăciunului 2019, la bisericile din Novaci-Centru și Hirișești (Pr. Paroh Paul Popescu), nu numai că suplinește lipsa vestitorilor din casele oamenilor, având în vedere mulțimea participanților, dar mi se pare locul sacru de sărbătorire a Nașterii Mântuitorului Iisus Hristos. Iar colindătorii nu au fost niște colindători „oarecare”, interpreți ai cântecelor de Crăciun. Prin vocea lor s-a auzit vocea lui Hristos și prin ea s-a revărsat harul Sfântului Duh în cântare. Aici s-a văzut demnitatea colindătorului, celor chemați să elogieze „Darul sfânt al vieții”, într-o ținută impecabilă, îmbrăcați în frumoasele noastre costume populare.

Am văzut foarte multe grupuri de colindători pe la toate televiziunile. Grupul de colindători de la Novaci, condus de către cei doi tineri entuziaști, mi s-a părut mult mai bun decât multe alte grupuri promovate prin mass-media românească. Ar fi de dorit ca acest grup să continue, să-și îmbogățească repertoriul. Este un grup valoros, cu calități deosebite, un grup care face totul, nu din interes sau obligație, ci din dragoste și respect pentru tradițiile noastre strămoșești. De sfintele Sărbători ale Crăciunului 2019, s-au bucurat de colindele grupului și cei nevoiți să petreacă Crăciunul în spitalele din Novaci și Târgu-Cărbunești, cei care-și duc bătrânețile în Căminul de Bătrâni Novaci-Hirișești ori cei internați în Centrul de Recuperare și Reabilitare Târgu-Cărbunești.

Se mai poate spune oare ceva? Da! Participanții la Sfânta Slujbă a Nașterii Mântuitorului Iisus Hristos de la bisericile din Novaci-Centru și Hirișești au donat unele sume de bani grupului de colindători, grup, care la rândul său a donat banii strânși unor persoane cu probleme serioase de sănătate. Iată, dincolo de calitățile artistice ale grupului, a ieșit în evidență și latura umană a acestuia, de ajutor a unor persoane aflate în momente nu prea fericite ale vieții. Sincere felicitări!

În încheiere, se cuvine a prezenta pe cei 13 componenți ai grupului de colindători: Mihaela Gheban, Francesca Gheban, Maria Deaconescu, Ana Pătrosescu, Ștefania Vamvu, Marilena Giurca, Alexandra Giurca, Diana Grigoriu, Miruna Băluțoiu, Loredana Spafiu, Cristina Spafiu, Lucian Spafiu și Cătălin Pilea.

Constantin DĂRVĂREANU

Nana Florica

Nu cu mult timp în urmă, a murit nana Florica. Avea atunci împliniți nouăzeci și nouă de ani, unsprezece luni și douăzeci și una de zile.

N-a vrut să stea încă zece zile ca să adune suta. Lui Costan, fiul său cu care împărțise gospodăria din copilăria acestuia, i-a părut rău că mama Florica s-a grăbit. Îi dădea Primăria, o primă de zece mii de lei care ar fi prins bine lui Costan. Își mai înfunda și el găurile sărăciei care pătrundea te miri pe unde. Cu pensia lui mică, convenită în urma celor patruzeci de ani de muncă la Stat, se descurca destul de greu. Umblase cu nana Florica prin spitale, pe la băi, plătise hangarale care se țineau lanț una după alta de bietul om, nu le mai putea da de căpătâi. Dar dacă nana Florica n-a vrut să mai stea, n-a vrut și gata. Așa că a zburat puiul cu ața. Costan o îndemnase mereu: „Hai, mamă! Hai, că se poate!” Ea ar fi vrut să plece de pe la optzeci de ani că se săturase de amarul vieții. Acum o dureau picioarele, îi picaseră dinții, nu mai auzea bine, vedea ca prin ceață așa că nu degeaba îi zicea lui Costan: „-Mamă, eu nu mai sunt de lume! Acum sunt o greutate pentru voi. Ce să vă mai chinui că și așa ați crescut destul de chinuiți!” Dar Costan mai știa ceva: știa că nana Florica primea un fel de ajutor de stat de pe urma răposatului soț ca veteran de război. Bădă Gheorghe Pinteau făcuse șapte ani de război cu prizonierat cu tot. Și dacă se ducea nana Florica se ducea și spuza de bani pe care de fapt el o administra. Nu reușise să creeze condiții deosebite bătrânețelor mamei sale dar, din ce făcea, făcea cu suflet. De aceea nana Florica îl avusese ca jumătate a ființei sale.

Eu fiind rudă cu nana florica mai mergeam pe la dânsa să-i urez de sănătate, să mai alungăm amândoi urâtul ce începuse să se încuibe în jurul său și ea abia „mă prindea” că putea să-și descarce în fața cuiva coșul amintirilor, să scape de urât.

Povestea despre Costan ca despre un vis împlinit și de multe ori poveștile le uda cu șiroaie de lacrimi. Își aducea aminte cu durere cât chinuise să crească cei patru copii din care mai rămăsese doar Costan, ceilalți apucând care pe unde le-a fost drumul spre hotarele necunoscutului după ce-și îndepliniseră obligațiile pământene.

Pe Gheorghe Pinteau l-au luat la oaste ducându-l la război. Ea, nana Florica, a rămas cu doi copii abia de-o șchioapă să se zbată în oceanul de nevoi iscat de război. Femeie singură că și tatăl ei și socrul plecaseră pe același drum cu Gheorghe. Ei cine să-i dea ajutor: două bătrâne care își așteptau pe după porți să vină despletita cu coasa în spinare? N-avea cine, așa că s-a înfoiat în sine și s-a luat la trântă cu viața. Ara cu un singur bou, săpa cu copiii alături de răzor în covată, îi căra de la muncă și la muncă în spinare, îi culca de multe ori cu burticile goale și ca să uite de foame și să adoarmă le povestea fel de fel de povești auzite, sau închipuite, scornite pe moment din mintea ei îndurerată cu speranța că aude intrând pe ușă Gheorghe să-i adoarmă și el. Dar în loc să intre Gheorghe a intrat înștiințarea că sergentul Gheorghe Pinteau a căzut eroic la Cotul Donului răpus de foc al mitralierelor dușmane. Jale, țipete, strigăte de blestem și durere, cereri de iertare către Dumnezeu pentru toți, rugăminți pentru a-l odihni și pe fostul său soț în valea cu pace, cu verdețură și cu liniște unde nu este nici întristare, nici

suspîn. I-a făcut comăndul cu ciorbă de fasole, cu cartofi fierți și cu un pumn de mălai. Zdrobită de durere, de munca și de grija copiilor, se vedea căzută sub ulucile vreunei dărâmată de gard. Dar Dumnezeu n-a vrut așa: într-o noapte l-a adus pe Gheorghe „slab, palid și cu sumanul rupt și o cămeșe ruptă bucăți pe dedesubt” redându-l familiei. Și ea, nana Florica împreună cu sergentul Gheorghe Pinteau, care nu-și mai lăsa copiii din brațe, au apucat amândoi sărăcia de coarne începând împreună lupta cu ea.

Pe lângă casă trebuiau refăcute toate că cei șapte ani de când îl despărțiseră de casă își spusese deplin cuvântul în a ruina ce era orându-i, nana Florica neputând să le ție piept. Sărăcia de după război îi muncea cumplit: nu alimente, nu îmbrăcăminte, nu milă, nu ajutor. Impunerea cotelor obligatorii îi dezarmase. Trebuia să dea grâu, să dea carne, să dea lapte, să dea lână, să dea cartofi, fasole și tot ce ar fi putut produce o biată gospodărie. Nu se predau cotele, se trecea la confiscări. Nu contau copiii, nu contau bătrânii, nu contau văduvele de război, contau doar obligațiile către un stat supus unui regim sovieto-român militarizat. Noul regim își crease detașamente de colectori nemiloși care luau cerga de pe pat lăsând copiii în frig, luau tot ce găseau ascuns prin coltoane, luau vaca de lapte, purcelul de untură, oaia de lână lăsând foamea și jalea să-și bată joc de ființa omenească lăsată între ziduri reci. Și în urma tuturor acestora fostul sergent Gheorghe Pinteau care făcuse șapte ani de război și prizonierat era somat să se prezinte la Comisariatul Militar pentru concentrare. „-Bine, dar eu am făcut trei ani de război și patru de prizonierat. Nu ajunge? Nu sunt alții care s-au strecurat, stând ascunși pe după uși?”

„-Dacă ai făcut războiul, l-ai dus împotriva Măreței Uniunii Sovietice. Ce dacă ai fost prizonier? Ar trebui să fii arestat și aici să nu mai cutezi să te ridici împotriva fratelui Popor Sovietic!” Și a plecat sergentul Gheorghe Pinteau, lăsându-și nevasta cu patru copii mici, dezbrăcați și flămânzi (că între timp mai apăruse Leana și Costan). -Ce era să fac? M-am jelit, mamă, povestea nana Florica, udând ulițele cu lacrimi, cerând milă și înțelegere dar degeaba. Mă jeluiam la urechi surde. Colectorii mi-au adunat tot de prin bătătură. Mai rămăsesem cu o amărâtă de mașină de cusut cu care mai amiruiam câte ceva pentru copii însăilând cârpituri ale celor ca mine. Ne mai având ce-mi confisca pentru că nu-mi puteam plăti cotele își puseseră ochii pe mașina de cusut. Și într-o zi Tilică a venit spre casa mea cu gând hapsân. Am băgat furca de fân în casă, am zăvorât ușa pitind copiii într-un colț și-am îngenunchat în fața icoanei Născătoare de Dumnezeu să mă scape. A bătut Tilică cu ciomagul în ușă. Niciun răspuns. Bate iar și bate până sparge tâblia ușii, făcând-o țândări.

- Ahaa! Nu vrei să răspunzi? Nu vrei să-ți plătești wcotele? Las' că te-nvățăm noi minte! Smulge cerga de pe pat și dă să se repeadă la mașina de cusut să-i ia capul. Am luat furca de fân din colț și dă-i și dă-i! Dă-i în Tilică până a căzut jos. M-am repezit să-i înfig coarnele furcii în inimă dar Maria, fata cea mai mare, mi-a abătut furca în altă parte scăpând și eu și Tilică de o moarte groaznică. S-a sculat cum s-a sculat nenorocitul și a plecat șontocăind. A doua zi comisie la ușa

mea: partidul, sfatul popular, miliția și Tilică cu capul bandajat.

- Tovarășa Pinteau Floarea, pentru că te-ai pus și agresat un organ al statului, ești arestată! Mergi cu noi!

- Merg cu voi cu copii cu tot. Vedeți-i: mici, dezbrăcați, flămânzi și nu-i pot lăsa de izbeliște!

- Vor veni organele de protecție a copilului și vor avea grijă de ei. Tu mergi cu noi! Îmbracă-te și haide!

- Moartă mă veți lua, dar vie fără copii niciodată.

Mi-ați concentrat bărbatul după șapte ani de război duși prin tranșeele lumii, mi-ați luat vaca de lapte pentru copii, mi-ați luat purcelul de untură, lăna pentru hăinuțele amărăților aștia, acum vreți să mă luați și pe mine? Nu! Nu! Niciodată căinților! Mai bine mor în fața voastră copii, mă omor și eu și ne duceți pe toți unde vreți voi! Pusesem mâna pe cuțit. Milițianul se repede la mine: - „Stai la locul tău că ți-l înfig în inimă!” Cel de la partid potolește situația și au plecat. A plecat și Tilică dintre colectori, lăsându-mă cu păcatele sărăciei mele. Am rămas să alerg ca bezmetica. Nu mai puteam. Ce putea face o femeie singură cu patru copii mici în jungla în care rânjeau colții după fiecare copac?

Am luat pe Leana de mână, pe Costan în brață, pe ceilalți doi i-am încuiat în casă și am plecat la Comisariatul Militar.

- Tovarășe comandant, mi-ați luat bărbatul la concentrare. N-a fost de ajuns că făcuse șapte ani sub arme. Mi-ați luat vaca cu lapte, mi-ați luat purcelul, oaia cu lână, grăul și tot ce-am mai avut prin casă. M-ați lăsat cu patru copii mici dezbrăcați și flămânzi pe care eu nu mai am cu ce-i crește. Pentru aceasta v-am adus pe aștia doi. Sunt ai lui Bărbatu-miu. Să-i creșteți până vine el!

Și am lăsat pe Costan pe masa lui, pe Leana pe-un scaun și am plecat pe ușă afară la ceilalți doi încuiați în casă. Auzeam pe Costan cum țipă și mi se rupea inima dar n-aveam ce face. Comandantul cu el în brațe, cu Leana de mână alerga după mine pe șosea.

- Tovarășa, tovarășa, stai tovarășa și ia copiii că îți aducem soțul până dimineată!

- Până dimineată ține-i tu să vezi cum se cresc copiii. Bietul Costan se pișase și se spârcui-se pe uniforma comandantului și țipa în brațele acestuia ca în gura de șarpe. I-am luat în casă. Dimineța, în zorii zilei, a apărut și Gheorghe în uniforma militară pe care nu i-au mai cerut-o. Dacă nu venea eram hotărâtă să-i duc pe toți în curtea comisariatului și să-i las acolo dar și de această dată Dumnezeu a vrut să fie cum vrea El totdeauna. Și de-acum s-a înjugat și Gheorghe alături de mine și ne-am dus copiii spre căpătuire, fiecare întemeindu-și familie cu soție și soți, dar dintre ei a rămas Costan, ceilalți ducându-se la tatăl lor care plecase mai înainte zdrobit de muncă, de sărăcie și necazuri.

Povestirile nanei Florica s-au încopciat în urmă cu câteva săptămâni lăsând totuși puncte de suspensie, semn că mai sunt de adăugat multe la o istorie zbuciumată care s-ar putea denumi laconic: Nana Florica.

Ion C. DUȚĂ
(Din volumul „ÎN ALB ȘI NEGRU”,
Armonii Culturale, 2019)

VENITURILE FARAONICE ALE UNORA

Am citit recent, într-un număr al ziarului „Adevărul” despre veniturile faraonice ale unor categorii de „oameni ai muncii” din această țară. Am citit și nu-mi vine să cred că cineva câștigă peste sau în jur de 15.000 euro pe lună. Și nu este vorba de cineva, ci de mai mulți. Despre ce România poate fi vorba? România în care trăim și căreia i-am dedicat toată viața, am luptat pentru binele ei, ori o România a injustiției sociale, a grupurilor de interese, a privilegiilor?

Într-adevăr, societatea noastră

este bolnavă, nu funcționează sănătos. Scena politică românească este dominată de oameni care și-au găsit un post cald, sub umbrela partidelor aflate la putere, gata să-și mulțumească susținătorii, din păcate nu pe cei mulți, ci pe cei cocoțați în împărăția scaunelor, avizi de putere și pe apropiații acestora.

Societatea românească trebuie să se trezească și în primul rând oamenii de rând care se lasă prea ușor manipulați cu tot felul de promisiuni, care de regulă, vin în preajma unor campanii electorale.

Nu sunt împotriva faptului

ca unii oameni să fie mai bine plătiți, în raport de răspunerile ce le au, dar sunt împotriva diferențelor devastatoare pentru societatea românească, așa după cum bine spunea analistul politic Stelian Tănase.

În noua conjunctură, am speranța că lucrurile se vor reazeza, în sfârșit, în societatea românească și că vor dispărea inegalitățile, clientelismul și nedreptățile promovate după Decembrie 1989.

Constantin DĂRVĂREANU

LUCIA SILVIA PODEANU

N-ar fi oare înțelept?

**Trece vremea ca o boare
Peste firele de iarbă
Când sunt pline de splendoare
Când uscate ca o iască.**

**În această lume-n care
Tot ce naște va să piară
De ce-s patimi așa multe
Lăcomii, vise deșarte?**

**N-ar fi oare înțelept
Să trăim frumos și drept
S-acceptăm trecerea lumii
Dulcea zbatere de inimi
Și să ne supunem vremii?**

ION FLOREA

Departa de mine gândul de a-l compara cu Marele Poet Național – Mihai Eminescu. Mihai Eminescu este un geniu, iar geniile apar foarte rar. Mihai Eminescu nu poate fi comparat cu nimeni, iar poeziile sale sunt adevărate CAPODOPERE ale literaturii române.

Noi, novăcenii, trebuie să fim mândri totuși că din rândul nostru s-au ridicat câțiva poeți care depășesc hotarele Novaciului, ca valoare: Lucia Silvia Podeanu, Ion C. Duță, Ion Florea, prea puțin cunoscuți de iubitorii de poezie din țară, și chiar din Gorj.

Am sărbătorit la 15 ianuarie împlinirea a 170 de ani de la nașterea lui Mihai Eminescu, poetul nepereche al neamului românesc, când s-a sărbătorit și Ziua Culturii Naționale. La Novaci, acest lucru s-a petrecut, marți, 14 ianuarie, la Casa de Cultură.

Un motiv în plus pentru a vorbi și despre valorile poetice ale Novaciului. Profesoara Lucia Silvia Podeanu, cât a fost în viață, profesorul Ion C. Duță, au adunat și publicat mai multe volume de poezie, de mare valoare, lucru care ne onorează și cu care ne mândrim.

Ion Florea, a plecat dintre noi la vârsta de 50 de ani fără să-și vadă adunate poeziile într-o carte pe timpul vieții. Mereu am considerat că Ion Florea rămâne un talent plecat prea

devreme din această lume (19 decembrie 1992) și că dacă ar mai fi trăit, ar fi ajuns acolo unde-i da dreptul talentul său remarcabil, mult mai sus.

Eu, care i-am fost coleg de clasă și care mi-a fost colaborator ani de zile în domeniul culturii, îi cunosc foarte bine creațiile literare, aș putea spune opera sa. Volumul de poezie pe care i l-am scos în anul 2018, cu sprijinul Obștii „Cerbul” și cu susținerea totală a Primarului orașului Novaci, dr. ing. Dumitru Leuștean, a ajuns în mâinile multor oameni competenți în ale poeziei. De peste tot am primit laude la adresa poeziei lui Ion Florea. Am dat volumul și unor oameni de la care aveam pretenția să scrie în presa gorjeană. Din păcate, acolo nu este loc pentru novăceni.

În prezent lucrez la cel de-al doilea volum de poezie al poetului novăcean Ion Florea, numele căruia a fost acordat cu sprijinul Primarului și Consiliului Local și unei străzi din orașul Novaci. Din viitorul volum de poezie aflat în lucru, pentru tipărirea căruia aștept sprijin din partea oamenilor de bine, prezint câteva poezii de mare valoare.

Constantin DĂRVĂREANU

Copilărie

Foto: Daniel DĂRVĂREANU

Mi-a zburat o rândunică de sub strașină de casă...
Și câte rândunici nu zboară, dar se-ntorc în primăvară!
Numai tu, copilărie, rândunica mea sfioasă,
Veșnic, nu te mai întorci la cuibul părăsit odinioară.

EU, DE-ATĂTA NENOROC

Eu, de-atăta nenoroc
Nu prea am pe lume loc.
Când îi spun să plece-n lume
El se-ntoarce și îmi spune
Că pe unde- a colindat
Loc mai bun nu a aflat.
Doar la tine și la mine
Unde-o duce și el bine
Căci decât mereu pribeag
Mai bine-ar trăi cu drag
Când la mine, când la ea
Să ne facă viața grea
Ca să știm și noi de-acum
Cum că dorul, nu e fum,
Nici scânteie dintr-un pai...
Dacă-l cumperi nu-l mai dai
Nici pe lună, nici pe stele
Doar pe buze subțirele.

CUM POȚI

Cum poți să dormi
Acum când merii
Strigă după noi?
Te lași sedusă de liliac
Și de ferestrele deschise.
Vino, draga mea, vino,
Am atâtea flori de măr să-ți dau!

CIUTA

Ciuta paște iarbă grasă.
Între somn și între sete,

Bate luna și-o descoase
Lângă șipot de secrete.

Ciuta pleacă, nu mai vine.
Între somn și între sete
Cresc rășini cu flori de bine,
Luna fuge de secrete...

ÎNTR-O SEARĂ

Într-o seară au căzut
Toate stelele mărunte
Într-un iezor melancolic
De pe șoldul meu de munte.
Am cercat să le adun
Cu privirea și cu mâna
Dar din miile căzute
Am rămas numai cu una
Și aceea m-a făcut
Ca să-mi uit în cupă vinul
Și să beau în alte cârciumi
Tot amurgul și seninul.

LÂNGĂ POARTĂ

Cu flori de tei
Și-amieze triumfale
Mă-ntâmpină căsuța
Satului tăcut din vale.
În cerdacul
Văruit cu bronz de lună
Mama-n scrinul serii sure
Amintirile-și adună.
Lângă poartă
Stă cu dorul singur, tata

Și din inima fântânii
Scoate stele cu găleata.

O CLIPĂ DOAR

De-aș mai fi o clipă doar
Copilul munților hoinar
Să mai urc pe stânci tăcute
Brazilii fruntea să-mi sărute.
Să simt a stelelor arsură
În ochi, în inimă, pe gură,
Izvorul să mă ude pe obraz
Iar luna clătinată de talaz
Să-mi suradă ca odată
Sus pe ceruri minunată.
Vis naiv, deloc real,
Adio cântec de pe deal
Și ție codre-ți spun adio
Pruncia n-oi mai întâlni-o
Și ție iezor, lună argintie,
Rămas bun, copilărie.

CA ATUNCI

Mă mai văd și-acum cu ea
Ca atunci în fapt de zori
Când un măr îi oferea
Pe fereastră-un snop de flori.
În migdalele amare
Ale ochilor umbriți
Zăream stelele în floare
Și lucefieri măhniți.
Ghiceam marea nesfârșită
Strânsă-n frâiele furtunii,
Zăream nava rățacită
Spartă-n pântecul genunii.

Mai adânc, în bezna lor
Ramul unui fulger s-a aprins
Despicând un brad de dor
Dintr-un codru neatins.

Tremura foșnind de dor
Floarea albă în pervaz
Pe când Luna după-un nor
S-ascundea ca un obraz
Cea primit o sărutare
De poet fără noroc
Pătimașă, arzătoare,
Ca o flacăra de foc.

Ne-am privit șovăitori
Și-aș fi vrut ca s-o sărut
Dar gelosul snop de flori
Între noi s-a desfăcut.
Ca simbol al despărțirii
Și-a uitării a tot cea fost,
Peste liniștea măhniții
Chiotea un dor ce-a FOST..

TRENUL

Un peron, o seară rece
Și un tren ce nu mai vine.
Este ora opt și zece,
Muguri verzi de flori alpine
Și un tren ce nu mai vine.
Călători și călătoare.
Șase linii paralele.
Lună plină. Ce răcoare,
Ce risipă grea de stele,
Zorile-s adânci, senine,
Ah, și trenul nu mai vine.

ORAȘUL NOVACI ȘI ÎMPREJURIMILE – ȚINUTURI BINECUVÂNTATE DE DUMNEZEU

Așezat la poalele munților Parângului, orașul Novaci pare un ținut binecuvântat de Dumnezeu, ca de altfel toată zona. Natura a înzestrat aceste locuri cu de toate: aer curat, apă, peisaje frumoase, oameni curați la suflet. Orașul este așezat la întretăierea unor drumuri care duc spre obiective turistice. Este un fel de nod, din care ori încotro ai lua-o vei întâlni în cale peisaje, monumente ale naturii ori construite de mâna omului, care de care mai interesante.

Cu siguranță, turistul care vine la Novaci, vine în special pentru Rânca, fie că e vară, fie că e iarnă, fiindcă Rânca, poate fi denumită pe bună dreptate **Sinaia oltenilor**. Încadrată de munții Dâlbanu, Plopu, Vaca, Mușetoiu,

Corneșul Mare, Tidvele, deasupra căruia se înalță vârful Păpușa, țuguat ca o căciulă, Rânca este supravegheată din apropiere de crestele Mohorului, domeniul caprei negre, unde norii parcă se sprijină cu fruntea de țăncurile sale și de Vârful Parângul Mare, 2.518 m altitudine.

Rânca este paradisul zăpezii, fiindcă aici zăpada cade devreme, chiar și în această iarnă unde nu peste tot s-a așternut albul imaculat al iernii. Ultimele zile ale lunii decembrie și primele zile ale lunii ianuarie au arătat o Rânca neîncăpătoare, cozi interminabile de mașini, o aglomerație de nedescris, semn că aceste locuri sunt tot mai căutate de turiști din întreaga țară.

Același lucru se poate spune despre aceste locuri, acest pământ al fâgăduinței care fascinează peste tot pe timpul verii. Transalpina a devenit un magnet care atrage în fiecare an zeci de mii de turiști din întreaga țară și foarte mulți de peste hotare. Toți rămân impresionați de priveliștile întâlnite în cale, multe dintre ele unice, fapt ce-i determină să revină mereu în aceste locuri minunate.

Transalpina este închisă în această perioadă de la Rânca spre paradisul montan dinspre Păpușa încolo, dar asta nu ne împiedică să aruncăm câte o privire către mirificele plaiuri novăcene.

Fotografii de: **Dinel Dârvăreanu și Alexandru Buduran**

Sport

HANDBALUL DIN NOVACI LA LOC DE CINSTE

De un an de zile, de când am format o grupă de fete, au apărut și rezultatele. Nu m-aș fi gândit când am început prima zi cu 2 fete că după doar câteva luni această inițiativă să se transforme într-o activitate de interes a fetelor din zona noastră de a practica handbalul. Dorința și bucuria mișcării se vede astăzi din prezența unui număr de aproape 40 de fete dornice să practice acest nobil sport care a adus multe satisfacții românilor de-a lungul anilor. Mai ales la fete, unde avem echipe de mare performanță, inclusiv pe plan internațional.

Federația Română de Handbal a început un program concret de sprijinire a handbalului juvenil în România, asigurând cazarea și masa integrală pentru toate echipele participante la aceste festivaluri, fapt pentru care am primit și noi invitații de a participa cu fetele la festivaluri de babyhandbal și minihandbal-fete.

Prima participare a fost la Festivalul de Minihandbal fete de la Craiova din primăvara anului 2019, apoi la Festivalul Național de Minihandbal fete de la Băile Herculane, unde fetele au întâlnit echipe din orașele Craiova,

Slatina, Caracal, Timișoara, Reșița, Vâlcea. La competițiile respective au participat fete născute în anii 2008-2009 și mai mici.

La Festivalul de Babyhandbal organizat în perioada 21-24 noiembrie 2019 la Craiova, unde au participat fete

născute în 2010 și mai mici, s-a văzut un progres semnificativ al fetelor față de primele festivaluri la care au participat, rezultatele fiind mult mai bune. La fel pot spune că și la Festivalul Național de Minihandbal fete de la Brașov, din perioada 5-8 decembrie 2019, organizat de Federația Română de Handbal, unde au participat fete născute în 2009-2010, progresul fetelor a fost unul de excepție. Fetele au întâlnit echipe din orașe cu tradiție în handbal ca Brașov, București, Odorhei, Târgu-Jiu, Ploiești.

Ca o analiză în urma acestor festivaluri la care am fost invitați de către Federația Română de Handbal, pot spune că în zona noastră există potențial maxim pentru handbalul de performanță.

Cuvântul „PERFORMANȚĂ”, spune mult și multe. Mulți oameni nu înțeleg ce înseamnă performanța, nu e ușor, doar cei implicați în acest fenomen îl pot înțelege.

Felicitari copiilor implicați în acest fenomen, felicitări părinților și tuturor celor care înțeleg fenomenul „HANDBAL”.

Prof. Manuel COLȚESCU

COLEGIUL DE REDACȚIE:

Constantin DÂRVĂREANU, redactor șef

Nicolae VINȚANU, redactor șef adj.

Otilia GIURCA, redactor

Cristian GRECOIU, redactor

Tel. 0744 656 726, e-mail: darvareanu@yahoo.com

Publicație lunară tipărită cu sprijinul
Primăriei și Consiliului Local Novaci
și al obștilor de moșneni din Novaci,
Pociovaliștea și Cernădia

Pre-press & print:

S.C. TIPOGRAFIA PROD COM S.R.L.
Târgu-Jiu, Gorj, str. Lt. Col. Dumitru Petrescu, nr.20
Tel. 0253-212.991, Fax 0253-218.343
E-mail: tipografia.prodcom@gmail.com

Tehnoredactare:
RODICA TEIȘI